

RÄNNIK KOOLE

N Ü G ÕPILASRINGI ALBUM

1936. A. KEVADEL

RÄNNAK AOLE

N Û G Õpilasingi album

Narvas
Juunis
1936. a.

Sisuu: Toimetus. Koolist lahkudes — Abituriendid. Vanemaile — E. Kess. Laste ja vanemate suhe eesti kirjanduses — O. Pavlov. Mul on üks sõber — L. P. Sõbratarid — E. Tšemarin. Emale — L. P. Serenaad — E. Reitsnik. Knut Hamsuni „Maa õnnistus“ — L. Viideman. Peni ulm — Helvi Kuusk. Õöl — L. P. Printsess — L. Paurman. Armastan tuult — L. P. „Toomas Nipernaadi“ — O. Pavlov. „Messiina kingsepp“ — L. Viideman. Õpilasaragoost — IV keskk. kl. Sageli esinevaid väiksemaid või suuremaid väärtusi keeles — L. Lagastik. „Arm lumes“ — K. Karu. Kodutütarde gümnaasiumi rühma tegevusest — S. Roos.

Veel viimased koosveedetavad päevad — ja jällegi tuleb lahkumine, igakevadine jumalagajätt kooliga ja kaaslasiga. Jätetakse koolimured, nauditakse vabadust. Ästutakse välja õpiramatute piiravast ringist ja elatakse suvele. — Sägisel aga värske jõuga, kosununa uuesti tööle!

Tagasi ei tule ainult abituriendid, kes nüüdsest pääle oma kohta elus otsivad, korraldavad ja kindlustavad. Et nad ei kohkuks raskuste ees; et nad ei masenduks ebaõnnestumisist ega langeks näibusse olemasolu suhtes, selleks soovime neile raugematut indu töötamiseks, võitlustahet ja optimismi. Ärgu kurvastuga ka need, kes pole suutnud sammu pidada kooliõe või -vennaga, kes pole oma tööd nii hästi teinud kui nad vahest oleksid võinud teha või kes pole jaksanud oma ülesandeid küllalt hästi sooritada. Ärgem unustagem, et niikaua, kui oleme ise õiglased, ollakse õiglased ka meiega

— Avaldame südamlikku tänu kõigile agarale kasatöölisele, kes on kaevitanud nõu ja jõuga kooliajakirja valmimisel nii terve aasta jooksul üldiselt kui ka iga numbril puhul eraldi. Tahlidest tädrukatest ja poistest kasvavad tahlid naised ja mehed.

Lõppeks soovime kõigile meie ühise pere liikmeile — kasvatajatest alates kuni väikseima veljekeseni hääd ja ilusat suve. Säilitagem, kallid sõbrad, kõigepäält oma rõõmus meel ja tunde-erkus — see teebki suvepuhkuse väärtuslikuks ja kauniks.

Toimetus.

Koolist lahkudes.

Taas on saabunud suurpäev noorile.

Tundub kummalisena, et täna ise oleme need, kes astuvad ellu ja sellega igaveseks kaovad kooli väikesest riigist.

Ega see olnudki ju ammu, kui selle riigi vastsete kodanikena esmakordselt astusime üle meie valge koolimaja läve. Hele sügis-päike julgustas siis meid, tiilukesi — ujedaid poisse-tüdrukuid ning aitas muuta koduseiks tookord meile nii tohutusuurina näivaid kooliruumi.

Meid oli siis palju. Mitu, mitu päeva ei ündnud meil pealelõunal enam meenutada kõiki vastseid seltsilisi. Rangeina tundusid taoli uued õpetajad, suurina ning uhkeina vanemad kaasõpilased ning valusalt ametlikena koolihoone kiviseinadki.

Ent aegamööda me kodunesime. Üha enam ja enam hakkas meid sulatama üheks tervikuks kool, muutma väikesiks, ent välditamatuiks osiks oma suures mehhanismis. Ei vajanud me suuri sündmusi selleks, et läheneda üksteisele. Piisas töötamisest koos, kaaslase abistamisest kontrollitöö kurjakuulutavas vaikuses või õpetaja sõbralikest, usaldatavaist sõnust, et aduda tänulikkust ning poolehoidu seltsiliste silmasäras. Maailm näis meile päikesepaisteliseks ning ilusana. Muutusime seltsimehelikeks ning avasüdamlikeks oma ühiseis röömudes ning muredes.

Sageli oleme elanud üle röömsate kõrval tõsiseid ning kurbigi heihi. Peagu igal aastal oleme kurvalt kaikuva leinaviiside saatel rännanud kalmistule selleks, et jätta selle niiskusse ja külma taas üht meie ühise pere liiget. Ja valgete surnulillede lebedes värskel kalmukünkal oleme siis valusaimini adunud endi kokkukuuluvust ning lohutuseks püüdnud kergendada leinakoormaid neil, kellel see lasus raskeimini.

Koos töötasime ning koos tundsimme kevadeti röömu ühiselt saavutatud võitudest. Ning kes meist poleks igavail suvepäevil tundnud igatsust tavalise koolimiljöö ja selle hädade-murede järele!

Oleme õppinud tundma ning austama isiku paremat mina üksiteises. Oleme saanud sõbruks ning näinud ära, kui tabavalt ja hästi täiendame üksteist oma heade ning halbade külgedega.

Ja nüüd, kus üha ja üha leiame ennast kui ka teisi, seisame paratamatu lahkumise eel. Lõbus rändajatesalk on jõudnud sinna, kus lõpeb tee ning laiub avar vaatepiir ümmargusena ning kutsuvana. Jääb iga indiviidi enda mureks, missuguses suunas ja kuidas ta läheb edasi. Sest seisjaid ega kõhklejaid ei armasta elu.

Tundume endale linnupoegadena, kes vanemate juurest soojast pesast on lennanud ahavate keerisesse. Siin tunneme, et vajame tiibu, omaenda tiibu, mis hoiaksid meid ülal. Lai avarus ning vabadus kohustavad. Ei ütle meile siis enam keegi, mida peaksime tegema või millest hoiduma. Peame õppima kaitsma end ise nii seaduse kui ka ühiskonna ja enda süüme sageli karmide süüdistuste vastu.

Vastutus langeb meie õlule. Oleme kohustatud säilitama endas ja kandma ellu valgust, mille läitmiseks on aastaid teinud ponnistusi, meie vanemad, ühiskond ning meie otsesed kasvatajad — õpetajapere. Neile jääme võlgnikeks kogu eluks.

Meie võlastajad ei nõua ainelist tasu oma vaeva eest. Neile piisab teadmisest, et meile kaasaantud teadmistekapitali tõttu meil pole vaja ehitada oma eluhoonet liivale. Ja seda enam peame olema teadlikud oma kõrgeist ülesandeist. Olla maa soolaks — kas pole see pühamaid ja ilusamaid kohustusi maailmas?

On loendamatu teid selle ülesande täitmiseks. Ei ole vajalik selleks tingimata omada sangarikuulsust või ermitsevat kohta seltskonnas. Unistamine suurist eeskujudest võib sageli hävitada kasina olemasolevagi.

Peame kandma päikesepaistet oma ümbrusse, tavalisse halli argiellu. Selles seisneb hinge suurus. Virelemine ja elu varjukülgede ermistamine ei sobi tarmukaile noorile. Need peavad usaldama end ning oskama hinnata õiglaselt oma võimeid.

Oleme sündinud vaba rahvana vabal maal. See on aare, mida peame hindama ning hoidma enam kui hinge. Sest ainult vaba rahvas jõuab nii kaugele, et oskab õigesti eraldada head kurjast ning käskida end ise. Ja kui oleme vabad, siis ainult suudame täita kõik elu püstitatud nõudmised ning sammuda oma teid särasilmi. Seesmine vabadus on suurim siht, mida taoteleme.

Lus töö ootab meid, kui lõpetades vana vaatame heikeks kausse. Teame, et see on raske, ent teame samuti, et koolist oleme loonud kaasa lõõnnu, elurõõmu ja jaatava ellusuhtumise. Neid me hindame ülemaks hõbevarast ja kallimaks kullakoormast ning meenutame suurimas tänumeeles meie kasvatajaid ja õpetajaid ning kooli.

Abituriendid.

Vanemaile.

Saabunud on ilus aeg. Kevad! Öitseag, ilusaim aastaegade seast. Loodus ärkab, päike paistab nii hellasti, hellasti.

Nende ilusate päevade seast on valitud üks, mis pühendatud vanemaile. See on emadepäev. Päev, millal peame mõtlema vanemate muredele, möödunud kannatusile meie pärast. Meenutame ema unetuid öid meie, laste voodi ääres. Tema murelikku nägu, pisarast läikivaid silmi... Kui seinakell aeglaselt kuulutas kesköötunde ja haige rahutult viskles voodis. Külma käsi asetati laubale — palavik oleks nagu vähenenud, olla oli hulga parem.

See päev peab meenutama oma päikesepaistega meie vanemate hella kaitset ja hoolitsust.

„Kevad! Kevad!“ hõiskab hinges. Metsaalune on ema ja isa auks kaetud lillekestega. Maa-ema rinda ehivad valged ülased. sinililled. On ju ülased peamiselt ema lilled. Neid tahame kinnitada

emadepäeval ema rinnale. Just neid, puhtaid ja valgeid, mida kin-
kinud kevad. Valged lilled puhtuse, emasüdamete armastuse sümbolina.

Emasüda — see on ju kalleim! Ta on paigake, kus varjul
truudus, arm ja õnn. Kui sind vihatakse kurjas maailmas, siis on
emasüda ainus paik, kuhu jääb sulle ruumi. Emasüda on süda, mille
kaotus on lõputa suur.

Sel ilusal kevadpäeval mõtleme neile lastele, kel puuduvad
vanemad. Keda pole ümbritsenud vanemate hellus ja armastus.

Lastest, kes vanemaita, kasvab vähem korralikke inimesi kui
vanematega lastest. Inimesed, keda pole juhatatud ja armastatud,
muutuvad ka ise tooreiks ja ei tea, mis tähendab armastus ja hellus
teiste vastu.

Tihti ei oska me hinnata vanemate teeneid. Märgatakse alles
siis, kui juba on hilja. Kui vanemaid katab juba muld. Kui pole
enam juhatajaid ja lohutajaid. Siis viime kalmule isa iluks põõsakese,
ema iluks leinalillekese.

Vanemad ei nõua meilt midagi võimatut. Vähe, liiga vähe
nõuavad nad oma suure vaeva tasuks. Kuid meie ei saa mõnikord
täita nende vähest nõuetki. Valmistame vanemaile kurbust ja muret.

Nüüd, kus kätte jõudnud see ilus päev, lubame saada palju
paremaiks, hoolsamaiks.

Kinnitame ema rinnale kimbukese ülaseid ja sõname: „Emake!
Andesta ja unusta kõik, mis olnud sulle kurb ja valus minu poolt.
Tea, nüüd tahan ma saada paremaks! Tahan õppida hästi ja püüan
sulle mitte valmistada muret.“

Ja emasüda andestab nagu alati. Pole maailmas teist niisugust
südant.

Au emale! Au isale! Au vanemaile nende aupäeval!

Ellen Kess.

Laste ja vanemate suhe eesti kirjanduses.

Ükski inimene ei saa maailmas täiesti üksi läbi, liiga raske on
taluda kannatusi ja muresid täiesti üksi, usaldamata neid kellelegi,
andmata neist kanda pool kellelegi, kes sind mõistab ja sulle kaasa
tunneb.

Neiks kellekski on lastele vanemad, enamasti ema. Kui ka iga-
päevaseist väikesest rõõmudest ja muredest ei kõnelda vahest nii sageli
vanemaile kui oma sõbrule, siis on suuremate ja tõsisemate elamuste
ja tunnete juures ainult vanemad neiks, kellele kõik südamedel aval-
datakse, kes üksi lohutada mõistavad.

Vanemad ongi ka ainukesed, kellel lapse hää käekäik südamedel,
kes neid enim hoiavad ja hellitavad. Juba rahvaluulest saame näiteid
vanemate armastuse ja hoolitsuse kohta lapse vastu.

Näit.!

„Oma memme, helle memme,
Oma ätti armakene
Pani välja kündemaie,
Andis mulle ergud härjad,
Ergud härjad, kerge adra,
Vits oli viilitud pihussa.

Või:

Ole terve, memmekene,
teiseks terve taadikene!
Andis mull' alati aega,
lubas päeva pesta päada,
teise päeva pääd sugeda,
kuu juukseid kuivatada.

Rahvalauludes kujutatakse vanemaid alati hädadena. Niikaua, kui elati vanemate juures, ei tuntud kunagi muret ega vaeva.

Näit.:

Seisin kui sinepikene,
kasvasin kui kanepikene
Lina kiudu neitsikene
Suu mul oli suhkurista,
Pea mul oli pähkelista,
Silmad kui sibulakesed,
Nina kui saia sarvekene,
Palged kui paiste pullikesed.

Raske oli aga elu vaeslapsel. Polnud vanemaid, polnud kedagi, kellele toetuda, polnud kedagi, kellele südant puistata. Vaeslaps kurdab alati:

Kui tuleb õnnis õhtuke,
Vilets videvikukene,
Kõik kullad koju lähevad,
Kõik hellad oma eluje.
Kuhu lähen ma isata,
Kuhu lähen ma emata,
Vanemata vaenelapsi,
Ilma eideta kanane?

Ainsaks lohutuspaigaks on vanemate haud, kus vaeslaps palub:

Minu hella eidekene,
Siruta sa sinist lõnga,
Poeta sa punast paela,
Anna, armas, halli lõnga!
Tõmba minu taeva' asse,
Seal mul hüva elada!

Ka uuemas lüürikas leiame palju soojust laste ja vanemate vahel. Kes võiks näit. paremini väljendada suhet lapse ja vanemate vahel kui L. Koidula luuletises „Ema süda“?

M. Veske ütleb, et ta on näinud palju ilusat. On näinud noore rohu lärkamist, on näinud aasade õitsemist, ilu, päikese valguse välkumist veel, on näinud päikest pilve rinnalt vaatavat ja hellalt sooja pilku nurmele saatvat, kuid

Ema.

Despujols'i maal.

„Ei nõnda armas olnud see
Kui ema vaade lapsele —
See kõige armsam paistus ilmas
On armu-vaade ema silmas“.

Ēma andestab lapsele kõik. Ta ei suudaks teda iialgi vihatä, kuipalju valu talle laps ka on valmistanud. O. Särel „Laulus ühest emast ja ühest lapsest“ kirjeldab ema, kes on jäänud vanaks, jõuetuks, kelle laps aga häbeneb tema vaesust.

Siiski ütleb ema :

„Ma omeli ei suudaks viha kanda;
Ta minu laps, ta mulle armas siiski
ja kuigi minu õnne, rahu viiski —
kõik, kõik ma tahan talle andeks anda !“

Kuid niisuguseid lapsi on võrdlemisi vähe. Enamik armastab oma vanemaid samuti nagu vanemad neid. E. J. Voitk mõistab oma ema suurt armastust ja on talle tänulik selle eest:

„Elu mulle enda elust
Andsid, vaeva hoole,
Kas ma hoolisin su keelust —
Nüüd läed kodu poole.
Juba juuksed läind sul halliks,
Kulmud kulunarmas.
Oled olnud mulle kallis,
Oled üliarmas“.

H. Visnapuu ei leia ilusamat pilti kui on noor, magava lapsega ema. Ema on talle kui madonna :

Noor magava lapsega ema,
kumb kaunim neist kahest küll?
Emal valged palakad üll
unen õnnelik naeratab tema.

Ka J. Liiv on pühendanud luuletisi ema mälestuseks, näil. „Üks suu“ ja „Emale“, kus ta kurdab hauas puhkavale emale oma õnnetut saatust.

K. E. Sööt nimetab oma ema hauda oma altariks ja palvepaigaks, kus ta süda süttib palves, troosti leiab hingele. Nimetab seda ainukeseks kohaks kus ta võib raskustest ja ristist üles vaadata silmavees.

A. Rõag luuletises „Ema kalmul“ kurdab ema järele, inimese järele, kellelt saab lohutust lapse väsinud rind. Küsib :

„Miks nii vara mulle altar kustus,
kussa leekis ennatsalgav arm!
Surmaöösse ootamatult mustus,
igaveseks viis sind saatus karm!
Olen palju, palju ilmas käinud,
sõprust, armu leidnud mõneltki;
palju lahkeid inimesi leidnud,
kuid ei ema ohvrimeelsust üheltki“.

Lihtsalt, kuid väga südamlikult kirjeldab G. Suits mälestust emast luuletises „Kerko-kell“, kus ta pihib emale oma pellumusi rännakuil tuule ja pilvede järele. Poeg pole küllalt igakord väljendanud armastust ema vastu.

Näit. :

„So käe om ohtjit kaknu
ja sälgä tõstnu loobripuud.
So kässi lehmä, peni laknu,
so oma poig es anna suud“.

Kuid ema armastus on lõppematu :

Kui imelik : om armastanu
nii kavva, kavva emä arm.
Kui valulik : veap havva manu
liig hilda elo saatus karm !

Ka proosas leiame palju näiteid lapse ja vanemate suhtele. Näit.: kogu Eesti kirjanduse kapitulaarsemaid teoseid Tammsaare „Tõde ja õigus“ on täis laste ja vanemate armastust. Eestlane ei väljenda harilikult oma armastust tundeist ülekeevais sõnus, temperamentseis liigutulis. Eestlane, kui põhjamaalane tunneb, et ta armastab, ja ehk südames tugevamini kui seda ülevoolav tunneteavaldus väljendada suudaks.

Kogu niisugune õhkkond valitseb ka romaanis „Tõde ja õigus“. Lapsed ei ülle kunagi vanemaile ega vanemad lastele, et nad teineteist armastavad. Aga juba kogu teoses valitsev õhkkond näitab, et see on nii. Igaüks tunneb niigi, et teeks kõik, kui ainult teisel parem oleks.

M. Metsanurga „Punases tuules“ on päätegelane Verihurma Alma tugev, iseseisev naine, kes on elus palju võidelnud ja kes oskab ka võidelda. Tal on suuri ja kõrgeid ideid, kuid üle selle kõige valitseb siiski hell, armastav ema. Ei ole tallegi ilusamat pilti kui on ta oma väike roosa magav laps. Kui Alma poliitilisel põhjusil vanglasse satub, ei tunne ta end süüdlasena ja lepikski kõigiga. Ainuke kellest tal puudus on, kelle järele ta alati igatseb, on ta väike armas pojuke.

A. Jakobson novellis „Kangelane“ kogust „Kotkapoeg“ kujutab naist, ema, kellel on kaks last toita. Ema peab vabrikus töötama, et lastele ja endale elatist hankida. Kuid vabrik jääb seisu, igal pool valitseb majanduslik kriis. Pole kustki tööd loota. Varsti lõpeb majast raha, lõpevad müüdadavad esemed, tuleb külla suur ja kohutav tont nälg. Juba paar päeva on lapsed nälginud, ta ise enam, kuid sellest ei hooli. Abi pole kustki tulemas. Ema ei suuda vaadata laste nälginud, poisikese juba tursunud nägu. Kuigi ta on noor, elujõuline, täis parimat tahtmist, ei suuda ta siiski midagi kaata. Sääli kuulub ta, et kodutule, vanemateta laste eest hoolitsetakse kasvatusmajadés. Kuna isa on juba paari aasta eest surnud, läheb ka ema talle järele mustavasse velte, olles muretsenud veel oma viimaste rõivaste eest lastele leiva paariks päevaks ja olles veendunud, et on võimaldanud oma lastele parema, päikesepaistelise tuleviku.

Sama teemat käsitleb ka M. Metsanurk „Viimses päevas“. Siin heidab end kopsuhaige pesunaine, nelja lapse ema, auto alla, olles kindlustanud seega oma lastele parema tuleviku.

E. Vilde romaanis „Külmale maale“ on Väljaotsa Jaani ema samasugune laste hääks ennastohverdav naine. Olles ise täiesti aus, õiglane, suudavad teda siiski laste palumised leiva järele viia nii kaugele, et ta varjab varastatud kraami. Ta ei ole seejuures kuritahtlik. Ta peab lihtsalt laste hääks midagi tegema. Midagi muud aga kehv majanduslik seisund ei võimaldanud. Paremates oludes oleks väljaotsa Jaani ema üks eeskujulikumaid, kuid seda takistas nüüd raske seadus — vaesus

Lapse suurt armastust vanemate vastu leiame ka A. Haava „Väikestest piltidest Eestist.“ A. Haava suhtub suurima õrnuse ja austusega oma vanemaisse. Ta isegi lausub oma isa kohta: „Mina, viie-aastane tüdruk seisan täis aukartust ja imellemist oma isa ees, tema on minu meelest see kõige mehisem, parem ja ilusam mees maailmas.“ A. Haava'le on armsaimad ta vanemale karedad töökäed, mis teda siiski nii hellasti sülelda oskavad.

A. Kitzberg „Tuulte pöörises“ kujutab vana taluperemeest Jaaku ainukese inimesena, kes oma tüdrit Leenat mõistab ja teda lohutada suudab, kui see õnnetusse on sattunud. Ta ei süüdistata teda, ütleb vaid, et süü on, kui keegi teeb midagi teadmise ja tahtmisega. Ütleb ainult, et Leena peab kõik usaldama oma isale, sest üheskoos leiavad nad raja päiksepaistele ka kõige pimedamast laanest. Ta oleks nõus koguni Leena ja Jaani abiellumisega, kuigi teab, et see talle endale suurt valu valmistaks ja ka Leenalegi vaid häda tooks. Kuid ta nõustuks, kui Leena vaid ise tahaks.

Nii kajastab kogu eesti kirjandus laste ja vanemate suhtes enamasti alati vaid soojust, suurt armastust. Ja ta ei võikski muud näidata, sest kirjandus ongi vaid rahva hingepeegel, kogu rahva mõtete ja arusaamiste väljendamine ühe, kirjaniku suu läbi. **C. Pavlov.**

Mul on üks sõber.

Mul on üks sõber, kes vaid vaevalt unub,
Kes mälestusse toonud valge kiire,
Mis mõttelõngust meenutusi punub.

Mu mälestusis vähe helli viire,
Pilk enamuses on musta mure vöö,
Vaid temast sain ma elamuse suure.

Mis säilab, kui ka ükskord pime öö
Ta silmad suleb, üksinda mind jätab,
Jäab sõbraks mulle erakluses töö.

Ta pääd kui hele õndsussära katab
Ja nagu polekski see sõber maine,
Kes minu mälestusis koha võtab,
Vaid mingi tume igatsuselaine.

L. P.

Sõbratarid.

Puhusid külmad sügisetuuled ja ajasid lihedaid suilshalle pilvi kokku, mis üksteist kohales lakkamatult lahkumispiisaraid nutsid. Nad nutsid päevad ja ööd, kord peenikesi udusarnaseid pisaraid, kord jämedaid tilku, mis majakatustele langesid ja omapärast trummipõrinat tekitasid. Igav oli loodus, puud paljad, tühjad oksad kui külmast kangestunud sõrmed sirulalud ahnuse järele. Igavad olid ka inimesed, harva liikus mõni rätikusmässitud turueit, või komberdas kepiletoetuv kerjus. Vettinud ja rasked laikisid majaseinad, raskemad aga inimesed, kuid kaks korda päevas täitusid länavad rõõmsa rahvaga. Hommikul, vaevalt löi raekojakell seitse lööki, hakkasid õpi'ased liikuma, kuigi palitukraed üles tõstetud, mütsid võimalikult silmile tõmmatud ja jalad veekindlatesse saabastesse peidetud, siiski tuikas neis elu. Said paar niisugust rõivapampu länavanurgal kokku, häälitsevad rõõmsalt, vaatamata näkkupaiskuvale vihmale ja vahete vahel kuuldus ka meeltülendav naerulagin jutukõmina hulka, nagu kinnitaks see pampude kuuluvust õpilasseisusse.

Viies klass oli täna rahunu. Juba varakult ilmusid õpilased kooli. Ei pidanud küll midagi erilist tulema, ei revidenti ega sünnipäevõ, kuid teade, et täna saabub uus õpilane, tegi klassi uudishimulikuks.

„Kuidas ta välja näeb“, arullesid edevad tüdrukud; kuid poisid, kes asju palju lihtsamalt võtavad, kuulutasid: „Kindlasti mats, mis ta muidu lehmakarjast tuleb!“ Ka teised hangitud teated polnud kuigi hääd. „Istub teist aastat,“ ütles õpetajanna, kui Linda talt päris, kuidas uue õpilase koolitöö edeneb.

Lõppeks saabus Salme. Arvustavalt vaatasid kõik uustulnukat silmatorkavalt vanem seniseist õpilasist, madalate õlgadega, liig pika nina ja juustega, mis salkude viisi pleekinud. Lõbusasti tervitas ta kogu klassi ja hakkas valjul häälel midagi lähedalseisvatele tütarlastele seletama. Linda taganes uudishimulike rühmast, istus oma pinki ja süvenes lugemisse. Ta oli peltunud: „See ei ole minule,“ oli ta esimene mõte, kui nägi Salmet. Õpilased austasid Lindat kui hääd õpilast ja seltsilist, kuigi kergesti välgatas ta tõsisest silmis viha ja muidu nii kahvaltu nägu muutus tulipunaseks.

Möödusid päevad, ning uus õpilane ei paistnudki enam silma, kuid Linda nägi nüüd teda uues valguses. Temas ärkas kaastunne halvastiõppiva kooliõe vastu. Tihti istus ta nüüd Salme kõrval, seletas talle ajalugu, õpetas eesti keelt ja selgitas matemaatikat, kuid Salme kuulas vaid pealiskaudselt, naeris naljakate reeglite üle, velples kätega ja edvistas. Linda laskis endalt maha kirjutada ja „kahtede“ puhul, mis Salme sai, tundis Linda kurbust. Kaastundest arenes aegamööda tugev poolehoid. Ka Salme muutus. Ta ei edvistanud enam, ei naernud, kui rumalaid nalju tehti ja tundis piinlikkust, kui temaga riieldi. Tihti olid nüüd tütarlapsed koos, ja mida enam nad ühes viibisid, seda suuremaks kasvas Linda poolehoid. Jõulutunnistus oli Salmel halb.

Pääle jõule õppisid, jalutasid ja külastasid teatrit lütarlapsed alati koos. Avalikult nimetas Linda Salmel sõbratariks ja käitus ka vastavalt. Suurimagi saladuse usaldas ta sõbratarile, seletas oma vaadet elule ja pani sõbratari seda pooldama.

Siis tuli kevad. Käsikäes sammusid sõbratarid libedail kevadteil, rõõmustasid esimese vihma üle, hiljem vaatasid imestudes noori lehti, õisi, säravat päikest ja läbipaistvat sinitaevast. Niisama rõõmsasti said nad tunnistused, kuid heleda rõõmu järele tuli lahkumine ja pisarad, samuti nagu karastava vihma järele pöud. Tüdrukud pidid lahkuma. Salme läks maatööle ja Linda sõitis suvitama, kuid suvel pühapäeviti, kui Salme vaba oli, võttis Linda jalgratta ja sõitis sõbratari väisama. Sääll hullasid nad siis värskeis heintes või istusid pehmeil samblamättail ning silmitsesid melsa täha loojuvat päikest. Istusid ja vaikusid, kuni kari kellatilinal mööda sammus, kaste maha langes ja külm hakkas, tõusid siis, vaatasid teineteisele otsa, ohkasid ning Salme läks Lindat saatma. Kord niisugusel öhtul ütles Salme:

„Praegu istume siin lähestikku, vaatame, mõtleme ja sa oled minule väga hää, kuid tuleval aastal lähed sa edasi õppima, muutud uhkeks ega tahagi minust midagi teada!“

Solvunult kostis siis Linda:

„Miks räägid sa rumalusi? Olen ma kunagi uhke olnud?“

Tahtmatult purskasid mõlemal sõbrataril pisarad ja tugeva süleluse järele lõpetati see jutt alaliseks.

Jälle tuli sügis, punapõseliste õunte ja kirjuvärviliste lehtedega. Uuesti ruttasid õpihimulised inimvõsud kooli, kirjud tuliuued raamatukolid käes ja rõõmus tuju lookjalt ülespoole kõverdatud huulil. Läksid ka Salme ja Linda, soe lootus alata ja lõpetada hiilgavalt viimane algkooli klass. Alguses läks kõik ladusasti, siis aga hakkas Salme töö lonkama. Ikka püüdis Linda sõbratari töös aidata, kuid see ei olnud enam erdine. Tihti ei läinud ta Lindaga koju ja loobus ühistest jalutuskäikudest.

Oli öhtu. Valgustatud laternapostid tukkusid laskuvas sinakas videvikus. Tasane tuul huljutas oksid, millelt aegajalt rasked lumekandamid maapinnale kukkusid ja tumedalt pranisatasid. Muutus pimedamaks. Laternavalgus eraldus ikka enam ja enam tumeneval tagapõhjal. Laisalt püüdsid langeda lumehelbed üksteist. Pikkamisi täitsid nad teel saanijalastest tekkinud läikivad jäljed mati kattega. Mõned neist valisid langemiseks kohad tulpadel ja korstnate äärtel, kuhu aegamööda tekkisid valged mütsid.

Valge vaip kattis lõukekelgu tühja istme. Linda oli täna jälle ükski. Pikkamisi liikus ta tänavail, andis teed vastusõitvalele voormeestele ja vaatles lumehelbeid, mis kukkusid ta palitu varrukatele, peatusid sääll pisut aega ning sulasid siis. Tuftav hääll peatas Linda mõttekäigu. Ta vaatas kõnniteele. Sääll oli Salme, kuid mitte üksinda, tihedalt ta kõrval sammus koolivend Juku. Rullu keeras Linda kelgu ümber ja sõitis tagasi. — Mis see oli? Salmel ei ole täna aega

välja minna. Ta peseb ju pesu. — Linda tuju langes pöörase kiirusega ja peatus kaugel alla nulli. Tühi oli ta sisemus, tühi, nagu oleks kõik mahl tast pigistatud. Ta suutis vaid mõelda: „Sulab nagu lumehelbeke, sulab kõik, ka kõige tugevaim sõprus!“ Ja Linda tundis, kuidas koht sügavas südames tühjaks jäi, koht, kus oli seisnud Salme pilt.

E. Tšernin.

Emale.

Emal, aita ahastuse tunnil,
Kui Sult lohutust ja troosti vajan,
Kui Sa juure tulen mure sunnil,
Valu, kurbusmõtteid eemal ajan.

Unustin Sa siis, kui meel mul rõõmus,
Siis, kui lõbu nautis vaim ja hing;
Õnne maitsesin vaid täies sõõmus,
Ümber aina naerurõkkav ring.

Nüüd, kui mul kord tuli valu tunda,
Halbust, pilget, häbi taluda,
Siis sest Sulle tahtsin osa anda,
Nuttu vaiksel, troosti paluda.

Emakene, Sinu sülle peita
Tahaksin ma oma vaevat pea,
Sinu, kalli, jalga ette heita,
Oled mulle ikka armas, hea.

Tänu vaevalt ma Sul julgen öelda,
Hing on nagu kokku surut siis;
Küllalt palju jõuad vaid sa mõelda,
Kauneiks väljendusiks puudub viis.

Vaiksel, vaid siis pää sa patja surud,
Nii et padi pisaraist on märg,
Pisut armu taevalt talle palud,
Keda piirab eluhallus, okaspärg.

Emakene, maailm on nii muutuv,
Kord võib-olla hindan rohkem Sind,
Enne kui kõik, mis on Susse puutuv,
Katab krobe kamar — mullapind.

L. P.

Serenaad.

Eugu viieteistkümneaastase „härra“ hiilgepäevast.

Oli laupäeva õhtu, nädal pääle jaanipäeva. Et jaanipäeval pidutsesime „mägil“, siis kogunesime meie — külarahvas — nüüd sadamasillale pärast põnevat võrkpallimängu.

Seekordne mäng oli tõesti põnev. Kustu-Pouli uus sulane Väiküla Vaanja oli teab-miks hästi „kuraasikas“. Tal tekkis hää möle, ta saltus kõnehoogu ja kõneles oma halva keelega: „Te minge kõik teisele poole, las ma hakkan üksi teie vastu mängima. Küll te näete, et ega minu vastu keegi ei saa.“ Ettepanekuga olime meeleldi nõus, aga saatsime tema poolele ka „näitejuhi“, kes oli ka ülejäe-mees. Nüüd kuulutasime välja Väiküla-Riigi võrkpallivõistlused. Vaanja mängis küll ennastsalgavalt, rabas palli siit ja sealt („näitejuht“ ei osanud üldse mängida), kuid pidi siiski kuueliikmelisele Riigiküla meeskonnale alla vanduma. Aga ega siis Vaanjal sellest suurt kurvastust polnud. Lõi käega: „Miks see küll nii pidi minema!“ Siiski kiideli nende head mängu, eriti „näitejuhi“ oma. Talle avaldati kiitust, õnnileli teda, katselati isegi õhkupaiskamisega. Sellest sai ta siis hea tuju, mis tema juures haruldane, ning põhjustas eeloleva sündmustiku.

Kui palli enam pimeduse pärast mängida ei saanud, läksime sillale.

Tehti ettepanek mängida „Jeruusalemma põlemist“. Mängu alustas keegi tüdrukuis. Meie aga rääkisime isekeskis kokku, et jätame „härra“ Vagneri, meie „näitejuhi“, kohtade vahetamisel kohata. See ündus. Nüüd andis „näitejuht“ igale mängijale nime ja jutustas umbes järgmise jutu, mis pidi näitama ta suurt luuletaja-annet: „Mina nägin uni. Oli ruu, oli lehm, oli mägi, oli poiss ja oli tee. A', poiss jooksis lehmale otsa, a' lehm läks ümber ruu, ja tee läks mäe realle, aga mina nägin uni ja see oli uni. Siis lehm läks mäe realle ja poiss läks mäe realle. Ha-ha-ha-ha-haal“ Ja ikka nii edasi. Meie sattusime sellest naeruhuugu, mis valmistas talle palju meelehäääd. Ise aga jätkas oma ühetoonilist, sisutut jutustust ja naeris kaasa. Viimaks lõpetas ta oma ettekande meie käteplagina saatel.

Siis, hääst ideest haaratuna, ronisin sillaposti otsa, nõudsin „silenciumi“ ja pidasin järgmisesisulise kõne:

„Armsad Riigiküla noored! Et „härra näitejuht“ meile täna väga huvitava, kena, targa ja sisuka jutu jutustas meile lõpmatut huvitust ja põnevat ajaviidet valmistades, teen ettepaneku valida ta Riigiküla suveprintsiks. Nüüd, kus suveprintside ja -printsesside valimise hooaeg, ei tohiks Riigikülagi teistest kuurortidest maha jääda, sest siin on ju tervelt kolm suvitajat. Valime „härra näitejuhi“ suveprintsiks.“

Et kogu valimist meie „natuke niisugusele“ „näitejuhile“ tõelikumaks muuta, hoidsime kinni tõsisest ja ametlikust toonist.

Ühelhäälel valisime „härra“ Vagneri Riigiküla suveprintsiks ja -printsessiks Aino, Vagneri südamedaami. Printsikohale kandidee-

risid ka teised noormehed nagu Allika Jüri, Rootsi Kostja, Kulli ja teised, kuid need kukutasime üksmeelselt läbi. Valimistele järgnes kroonimine, tants printsilt ja printsessilt jne.

* * *

Taevas hakkas pilve tõmbuma. Varsti tibus juba peenikest vihma. Lõpetasime koosviibimise ja lahkusime.

Imekombel tuli „näitejuht“ mind ja mu õde me „villasse“ saatma. Kui küsisin, kuhu ta Aino jälnud, sain vastuse: „Mis see minu asi. Mul tüdrukuid jalaga segada! Kui üks ei meeldi, võtan teise!“ Huvitav. Viieteistkümnendaastane „näitejuht“, kes kannab oma aunime külarahvale naljategemiseks, peab endast liiga palju.

Vihma hakkas kõvemini sadama.

Saabunud „villasse“, lükkasime uksele kolisedes ette suure puuriivi ning kobisime voodisse käsikaudu, sest „villas“ puudus lamp, polnud isegi küünalt. Seadnud ennast ilusasti tekkidesse, kuulsime äkki: „Kop, kop, kop!“ Vaslu akent koputas keegi. Alul kokkusime, kuid rahunesime varsti, sest ukсед-aknad olid kinni ja ka koputaja eemaldus, nagu kuuldus sammudest.

Kui juba olime unele suikumas, kostis jälle: „Kop, kop, kop!“ See juba ärritas. Kui koputamine veel kordus, ei talunud ma seda enam, võtsin südame rindu ja küsisin, kes sääl on ja mis ta tahab. Ei saanud mingil vastust.

Nüüd sadas vihma juba kaunis tugevasti.

Veidi aja pärast kostis läbi vihmapladina jälle koputus: „Kas ei saaks telefoniga rääkida?“

„Ega öösi kell kaksteist pole kõnepunkti kõnelunnid“, vastan. „Katsuge, et minema saate!“

Koputaja polnud keegi muu kui „näitejuht“.

Sellega ei lõppenud veel kaugeltki me unerahu häirimine, sest varsti kuuldus väljas laulu:

„Volga, Volga, emakene,

Volga ruskaja rekaa“ jne., see aga võimalikult valel viisil.

„Ma istun merekanda peal

ja mõtlen sinu pealle...“ ja edasi järgnesid igasugused laulud, ilma riimila, valedel viisidel.

Vihma sadas juba nagu loobrist.

„Ütle nüüd ruttu seda“, sosistas keegi, millest adusime, et „näitejuhil“ oli kaasas „adjutant“ Rootsi Oss, kes ta parim nõuandja ja keda ta uskus igas asjas.

Nüüd järgnes pool-lauluhäälega see kohutav asi, mida Oss kihutas teda ütlema:

„Ma kahetsen väga
et te olete teistega“.

Agas see ei liigutanud meid põrmugi ja aken, mida ta eenmiseks avada püüdis, jäi endiselt suletuks.

„Ai kural, märg hakkas!“ hüüdis „adjutant“ ja murdis isandale truudust, pistes plehku.

Oelnud veel poollauldes

Ma armastan leid

te olele mille kõige kallim!

lahkus ka me romantiline „näitejuht“ läbimärjalt, kindlasti norus pääga, oma uueli südamedaamilt — kelle pärast ta Aino hülgas — ühtegi vastust saamata. Pääle teda lahkus „villa“ nurga tagant ka salkkond külanoori, kes olid toredat naeru saanud.

See oli laupäev peale jaani, „näitejuhi“ hiigelpäev.

E. Reitsnik.

Knut Hamsun'i „Maa õnnistus“.

Knut Hamsun ja meie Anton H. Tammsaare — neis tundub olevat sugulust. Vaimusugulust, hingesugulust. Sest mõlemad nad väljenduvad kaunikesti sarnaselt. Hamsun — võiks öelda — on norra Tammsaare; ei, parem juba: Tammsaare on eesti Hamsun.

Hamsun'i hilisemaid, ühtlasi ka ulatuslikumaid töid, mis ta kunagi on tootnud, on „Maa õnnistus“. Raamatu ligi viiesajalt leheküljelt rullub lahti otse tükike kohalikku ajalugu, asula sündimis- ja kasvamislugu ürgmetsa rüpes.

Esimeseks asunikuks siin on lisak, kes, juba aastais mehena, rajab endale talu põlismaale, soode ja rabade taha. Kandes turjal moonatagavara ja mõningaid tööriistu, tallab ta läbi laane rajakese, millest saab ajapiki lai maantee. Lisaku elujärje edenemine, tema ürituste hää kordaminek meelitab teisiigi tema eeskujule järgima. Tarmukate asunike kätejõul kerkib siin-säääl naab-uses üles uusi talundeid. Tekib asula. Kuid elavad siingi, ürgmetsa embuses, ju ainult lihtsad inimesed, mitte jumalad ega heerosed; seega esineb siingi vastastikuseid intriige ja intriigikesi, suhete pingsust ja te-ravnemist, vananaiselikku „siirast“ keelekandmist ja muid argipäeva-seid pahesid. Kuid kõik on nii lihtne ja loomulruu, nagu seda kirjanduses harva leidub.

Suureks sündmuseks põlismaa elanikele on lähedase vasemäe avastamine. Pannakse alus maagitööstusele. Raha on rohkesti liik-vel, asula elusoon tuikab kiiresti ja ülemealikult. Pidetsetakse. Aga siis tuleb krahh. Üldine segadus. Ei osata orienteeruda uues olun-dis. Ainult lisak, kelle jõukus aasta-aastalt on kasvanud, ja keda õigusega peetakse rikkaimaks meheks ümbruskonnas, elab oma iga-päevast elu edasi — rahulikult ja omaette.

lisaku kuju on usutav, selgejooneline ja sümpaatne. Ta on tu-gev ja tüise, võitluses põlismaaga järe'eandmatu ja visa, tahtejõuline ja julge. Tema ürgjõulises metsmehehinges on nii palju loomulikku hellust, pehmust ja soojust, et ta tundub paiguti lapselikuna. Lapselik (kuid meeldival ja südamilikult lapselik) on ta oma puhtas rõõmus, mida tunneb valmistades oma Ingerile mõnd üllatust, saades hakkama

millegi uuega. Ja Inger, niisama lihtsahingeline, mõistab hinnata tema saavutusi, nii suuri kui ka väikesi. Inger ei oska oma imellust küll avaldada kõlavate sõnadega, ta lööb vaid käsi kokku ja hüüatab, kuid sellest piisab lisakule. Inger ei taha meest maha jääda, vaid püüab talle tasuda sama mõõduga, hellitades teda nii ja teisiti. Kui lisak siis pääd raputab ja tunnustusega lausub: „Oh seda Ingerit küll!“, täidab viimast rahuldus ja õnn. — Nii nad elavad, kaks tugevat inimest, käed täis tööd, südamed täis hellust ja armastust teineteise ja oma maa vastu.

Veidi võõrastavalt mõjub Ingeri peenulsemine pärast vangla-aastaid, mis ta linnas veelis lapsemõrva pärast. Kuid see tõstab teose väärtust, kuna lisab siia suurel hulgal humoorset meeleolulist elementi. Samuti peene, viimistletud, vaevalt märgatava huumoriga on kirjeldatud Ingeri harrast „ärkamist“ ja piibli juurde pöördumist. Tasakaaluks muutub Inger teose lõpul jällegi endiseks Ingeriks.

Usutavad on ka kõrvaltegelased. Onnestunimaks neist võiks pidada Oliinet, Ingeri sugulast mägede tagant, kes oma rahutu ja vilka olemusega esineb tõesti elava isikuna raamatu surnud lehekülil Sümpaalse ja usutavana esineb noor asunik Aksel Ström. Elulisi tüüpe on veel Siivert, lisaku noorem poeg, — ja kuna ka eluvõõras tüüp on eluline — siis ka ta vanem poeg Eleseus, kontorist. Onnestunud on ka Brede Olsen ja kaupmees Andresen. Veidi kahvatuks jääb kogukonnalensman Geissleri kuju, kuigi tema ilmumine toob alati teosesse tempo ja värvirikkuse.

Ainevalik on hästi tehtud, aine ja tegelaskonna sobivus — suurepärane!

Motiividest on esikohal dünaamilised. Rohkesti esineb ka psühholoogilisi motiive, kuid staatilised motiivid on tagaplaanil.

Ideeks võiks pidada siin päätegelase sisimast kerkivat soovi, nimelt: elada oma enda elu kohas, mis ise valitud, nii kuidas ise soovitakse; ning tunda mõnu oma töö hääst kordaminekust ja maa õnnistusest. Idee on teostatud järjekindlalt ja tema teostumist on kirjeldatud asjalikult (kuid mitte amelikult!), pole tehtud sõnu, kuid midagi pole jäetud ütlemata.

Just see — stiili lihtsus ja käsitusviisi sirgjoonelisus — ongi suurimaks vooruseks teosele. — See on juba Hamsun'i individuaalne joon. — Aga töö ise kiidab tegijat.

E. Viideman.

Peni ulm.

Pikk, lumega kaetud telefonipost ulatus lumisest maapinnast üles. Ta oli kui laevavrakilt väljaulatuv mast, lumi oli vesi.

Lebas paksus lumes väike räpane peni. Jäi peatuma tänavaposti juure, nuusutas posti ja sirutas siis jala. Varsti lidus edasi. Lumme vaid jäid mustavad jalajäljed, ja telefoniposti juure lumme lohuke.

Post nagu vaatas koerale järele ja raputas ennast, valged lumilademed langesid traatidelt maha.

Peni jooksis edasi. Jäi peatuma ka järgmiste postide juure. Väikese saba elavalt keereldes sumas ta sügavast lumest läbi. Ta oli peellunud talveilmas. Oli ju alles öösi sadanud lund. Eelmisel päeval oli kõik alles must. Siis oli nii hea pori seest läbi paterdada, nüüd aga, see sügav lumi! Peni hakkas väsima. Vaevaliselt jõudis ta edasi. Väike punane keel sirutus suust, peni lõõsutas. Kui ta nüüd rutem jõuaks koju oma armsa Tiffi juure, siis oleks ta õnnelik, nende väikeses putkas on nii hea, soe olla, ka konte on sääl, ega Tiffi siis tolle kondi ikka üksi ära ei närinud, hoiab ikka temale ka, nii mõteskledes tilpas ta sügavas lumest edasi.

Ilm läks pimedamaks ja ka külmemaks. Peni kehakarvad värisesid külmast, kui ta mölles soojale kodule, puperdas ta väike koerasüda kiiresti ja nagu hakkas soojem.

Tõesti, ilm läks külmaks. Peni keha oli märg, kuid tal oli siiski hirmus külm. Nüüd ei suutnud peletada eemale mõtteid kodust ka enam külma, vaid see tuli kohe kõvasti näpistama. Pealegi oli peni väga väsinud. Lund aga hakkas äkki jälle sadama ja väikese peni südamesse asus härm.

Linnaäärseisse majusse tekkisid elektrituled. Suured varjud mängisid lumel. Peni oli nii väsinud, et kuidagi enam edasi ei saanud, jalad ei viinud kohe, istus kui väike määrdunud lumepall pehmesse lumme ja vajus küljeli. Nii oli hea olla, kuid kole külm. Ta tõmbas jalad kõhu alla ja kõssitas seal veidi. Kuid natukese aja pärast ei võinud ta enam nii edasi külmetuda ja ta hüppas jälle sügavas lumest edasi, ent nüüd tahtis ta jõuda ainult esimese majani, sääl ta kuskil ikka leiab külma eest kaitset. Ta vadis kiiresti edasi, vahepeal aga kukkus ta jääkirmelisega kaetud lompi ja ta turtlus kõvasti, nii et isegi üleni märg keha rappus, ning velt priisus ta igast kasukavoldist. Külmast lõdisedes lippas ta esimese elamu poole. See oli mitmest aknast valgustatud ja esikusse viiv uks oli pärani lahti tõugatud. Kõheldes astus ta madalast puutrepist üles. Trepp nagises. Peni kehkes. Peagu külmast nõrkemas, astus ta üle esikuläve. Kõssitas väikesele põrandanartsule, mis vist pidi kujutlema vaipa. Tõesti, siin, selles soojas, siiski katkises nartsus oli hea, soe olla. Peni tujumuutus paremaks. Nüüd ainult veel armas Tiffi ja kont puudusid. Muidu oli jälle hea. Kuid ta lohutas end sellega, et peagi jälle, kui puhanud ja sooja on saanud, edasi rullab. Kui ta nüüd ainult veidike tukkuda saaks, ainult veidi, palju ta ei tahaks... siis, siis oleks hea... Ta tõmbus rohkem vastu seina, turtlatas veel korra, ja võitis magus uni ta kehakese.

Ta vaatas enda ümber. Kõikjal oli pimedus. Ta niutsus haledasti. Äkki, mis see on?... see oli ju Tiffi hääl, tolles pimedas nurgas. Kiiresti jooksis ta sinna. Peni sinna jõudnud, polnud aga kedagi. Vaid Tiffi tultav hääl kõlas juba kusiki kaugemalt. Kiiresti jooksis ta edasi, Pime oli, kuid hirmus soe; tal hakkas nii soe, et tundis, kuis

higi karvusse kleepus. Siiski jooksis ta Tiffi hääle suunas. Kuid ta ei leidnud teda siiski kustki. Lõppeks, kui ta otsimised siiski mingeid tagajärgi ei näinud andvat, märkas ta kaugusest tulekuma. Kiiresti jooksis ta valguse poole. Mida ligemale ta jõudis leegile, kuulis ta järjest tugenevat üminat. Ka oli tunda veel suuremat palavust. Ümin muutus suuremaks, nagu mingiks halinaks. Peagi oli ta sihtkohta jõudnud. Kuid mis ta nägi, see paelus teda. Suur tuleleek oli keset pimedat käiku, see valgus pimestas teda; ta pilgutas eredas valguses silmi. Siis alles nägi ta edasi — kõik, vististi kogu maakeralt olid koerad, nad kõik käisid kurbade, kahelsust äratavate nägudega ümber tule, ümisesedes mingit nutulaulu. Nüüd märkas peni, et Tiffi ka teiste hulgas oli. Ta oli rongkäigu eesotsas, sammaste vahel suur, isuäratav kont, just seesama, mida ta külma käes lödisedes oli nii väga ihaldanud. Peni hakkas Tiffit nähes rõõmu pärast haukuma ja jooksis Tiffi juure, kargles rõõmsalt ta ümber.

Tiffi nagu ei näinudki teda, ei leinud temast väljagi ja käis edasi, silmema taeva poole (kui seda sääl oli). Peni ei saanud sellest aru, ta läks teiste, tuttavate koerte juurde, tahtis neid vallatult tõugata ja küsida, miks nad nii kurvad on. Ta lükkaski käpaga ühe koera külge. Kuid ta ise tundis, et ta nagu ei jõudnudki tõugata, koer ei nihkunudki. Ta tahtis oma käppa vaadata, kuid ei näinud midagi, vaatas mittedolevaid jalgu ja siis sai talle selgeks, et ta polegi enam elus koer, vaid ainult selle vaim. Ta hakkas ulguma, seda muidugi ei keeldud, vaid ainult tema teadis, et nutab. Vaatas Tiffile — selgus kõik, teda leinali, tema oli siis see leinatu. Tema oli see koolnu, ehkki ta seda ise ei tundnud ega enne näinud. Seda sai ta teada Tiffi suurist silmist, nukrast näost ja mannelust välimusest, sest ta võis ainult siis nii kurb olla, kui teda, penit enam polnud.

Tüünel, nukralt vajas ta maha, jäi lamama, hingas aeglaselt. Tal hakkas soe. Pealegi oli siin jälk hais, selline, noh selline, igal juhul säärane, mis peni päris uimaseks tegi. Ta tuikus. Äigas vaimukäpaga üle märgade silmade ja vajas teadmatusse, ainult Tiffi, see oli tal veel lõppeks silme ees...

Väike, umbes 8-aastane poiss tõusis püsti, äigas käega üle vesise nina ja irvitas. Tõstis maast suure pruuni vedelikuga täidetud pudeli ja müksas väikese musta rusikaga umbes samavanusele samuti irvitavale poisile vastu küljekonte; põidlaga tähendusrikka ringi õhus teinud, lausus: „Hea, et tulin siia ja leidsin selle koerarisu siit eest, see kulus ju just ära, oli pagan küll tegemist, kuidagi ei tahtnud vagasest jääda, koeral ikka sihuke ing sees, et tee mis tahad, ära nii kergesti ei kärva. See pagana asjandus sial podeli sees on kange kraam küll, võtab kohe nina vesisest ja inge tahtis ka maha matta!“ Seisis endiselt edasi ja küüris käega hoolsasti ninalust. Teine poiss oli käed püksitaskuist välja võtnud, katsus käega suure mehe moodi lõuga, nagu otsides säält olematuid habemetüükaid ja lausus imeliku, laulva häälega: „Ega ta ka paha põld, aga meie vana on ikka sihuke, et muudku räägib, et piab ikka

kaitstva koeri ja kassa ja nii...“ — „Ah, mis sa suust lora ajad, mis kaitstmist veel vaja on, val ku nad mudu vasta tulevad, need kassid ja kuerad ikka, võt sis vaati, et ise ennast kaitsta saad, muudku kargavad kohe kinni.“ Laulva häälega poiss alustas teisel teemal: „Keda's me nüüd tieme?“ Teine näitas jõhkra irvilusega räbalatega kaetud surnud koera peale ja ütles: „Eks viime nüüd kohe Murka juure, tal ju neid vaja, saame selle eest kinokapkad ikka ära, täna ju „Ali Babas“ maru pilt, väljas olid hiiglama uhked küll, suur mies, mask iis, brauning käes, väikest meest kinni sidus. Kuid siial jo alles näeme, mis siial sünnib, aga mis me praegu nägime, see oli ka maru küll, kui see siial, (ta viipas koolnud koera poole) inge eetis. Justku veel viimsel minutil Muhhammedi usku mugis kinnise suuga. Kuid läki nüüd!“ Rääkija kustutas küünlatule, mis seinaprao vahele pandud oli, ja kaks poissi väljus pimedast esikust, ühel neist komps käes, silmad säravad, unistades „Ali Baba'st“...

Helvi Kuusk.

Õ Õ L.

SEE ON JÄLLE ÜKS NEID UNETUID, PIMEDAID OID,
MIL VIRVENDAVA VALGUSE MAN LÕPETAN TOID,
MIDA VIST KEEGI EI VAJA. MA ISEGI MITTE,
MIS VAID MEENUTAVAD MÄLESTUSI, LÕPUTUID JUTTE.

PIIMJAS VALGUS HEIDAB VARJE, MILLE NURGELISUST PELGAN.
TÕMBUN KÄGARASSE TOOLIL, UUT MÕTTELÕNGA ALGAN
JA NII KUULATAN TORMI JA TUULE SUURT MÄNGU;
MÕTE PULSTUB, TARDUB JA TÕMBUB KUI HANGU.

JÕUD NÄHTAMATU PILLUB VASTU AKENT KUI TERI,
MISKI VILKSATUB, SÄÄL. AKNA TAGA ON VARI I
KÕNNIB VÄGEVUS, LOODUSEJÕUD, KES MUST ULE,
VINGUB SÜGISENE TUUL, SEE NII MEELITAV, KÕLE,

MIDA PELGAN, KUNA HIRMSAT POLE MIDAGI EEN ? I
KÕIK. MIS ARVAN, MIDA MÕTLEN, MIDA LÕPUKS KA TEEN,
SELLE LÕPETAB KORD VAIM VÄGEV JA SUUR,
VAIKNE RAHULA LÕPUKS ON MULLANE PRUUN.

L. P.

Printsess.

Ta oli näoldasa üsna kena: pikad ripsmed, kitsad huuled, valged hambad ja lapselikult rõõsk näonahk. Kuigi ta oli kujult pisut väike ja jalult kõver, ei paista see meesterõivastuse juures erili silma ja kõigele vaatamata näis ta ilus. Ainult üks väga rumal viga oli tal: ta valelas hullupööra. Suurem osa ta kõnest oli ikka vale, fantaasia, luule, ja vahel vaid, kui olukord käega-katsutav, puistas ta ka terakese tõlt jutu sisse. Esialgu ma seda ei teadnud, kuid hiljem hakkas just see vale ja tõe otsimine ta jutus mind huvitama.

Eriti meelejääv oli just me viimane suurem vale-jullemine, mis peagu saatuslikuks oleks saanud, kui ta mitte oma pead nii hirmus kõvasti vastu kivi poleks kopsanud

Ühel päikesepaistelisel suvepäeval leidsime kaugel soisel heinamaal suure kivi. Ikka kohe päris ülisuure, külgedelt sammaldanu ja rohtunu, mille kõrval kõrge pajupöösas kasvas. Ronisime vaeu üles, ja veidi aja pärast tuli mul kange tahtmine säält kõrgelt alla hüpata. Hüppasingi ja nikastasin pisut jala.

„Tule uuesti kivile“, karjus ta — Aloks hüüdsin teda — ülevalt, „oled ikka rumal küll! Rumal, rumal, rumal!“

„Ise sa oled rumal ja pääle selle oled sa veel halb, tola niisugune!“

„Miks sa siis teed selliseid lapsetempe, vana püsimatu viril-värten!“

Keerasin talle selja, sest olin vahepeäl juba suure häda ja vaevaga üles jõudnud ja ta ütlus oli kõva pahanduspomm, küllaldaseks põhjuseks põrnitamiseks. Ta hakkas uuesti rääkima:

„Tead, ega's ma halvasti ei tahtnudki öelda, aga lapselemp oli see siiski; ettevaatamatu ja tuulepea oled ikka. — Tead, õigesti öelda, see ongi nii tore, et sa alati tormad ja niisugune pool-lapse tempudega oled ja, ja... just sellepärast sa meeldidki mulle nii koledasti,“ venitas ta.

Oi, see oli juba huvitavam, ja järsu pöördega pöörasin end nüüd tema poole. Onnetuseks oli ta end mugavalt mu selja vastu toetanud ja kui ma järsku kõrvale pöördusin, langes ta pea koksatades seljale. Naersin laginal, temal aga oli piinlik, ja haiget oli ta saanud ka pisut.

Et end tollest naeruväärsest õnnetusest päästa, jätkas ta hetke järele pärast seda kui ma üpris armulikult oma pööningult leitud päevavarju pideme raudosaga ta valutavat peakülge olin vajutanud, et sinna muhku üles ei tuleks.

„Ma tahtsin nimelt öelda, see noh, et sul on pisut sarnasust ühe prantslasest miljonäri tütreaga. Pisut muidugi. Ta on kole kangesti ilus, palju, palju ilusam muidugi kui sin...“ taktiküllaselt jättis ta lause lõpetamata.

„Aga põnev, kust sa teda tunnud, räägi edasi,“ teesklesin mina.

„Ah, ta suvitab meie juures. Oh, ma tust suurt ei hoolinud küll, aga siiski ütles ta, et noh, et ta ikka nii mind ootab ja minu järele nii noh — no sa saad isegi aru!“

Miks mina aru ei saanud, ja kuna näkku naerda ei kõlvanud, siis irvitasin selja taga vaikselt omaette.

„Ah siis prantsuse miljonär, prantsuse printsess — ma kutsun kõiki rikkaid printsessideks. Nii, nii. Oi kindlasti on ta väike ja kena ja brünett ka muidugi,“ lisasin mina.

„Iseenesesiki mõista, brünett nagu sinagi,“ sõnus kärmesti Alo.

„Prantsuse printsess, prantsuse printsess,“ venitasin mina vist pisut pilkavalt, ja äkki ta soovitas koju minna. Hüppasin jälle kivist alla ja nikastasin uuesti ja hullemini jala. Surusin hambad risti, ehkki pisarad silmi kippusid; tore ja naljakas oli vaadata, kuidas Alo istudes mööda kivi lamedat külge end alla libistas. Aga kivi polnud siiski küllalt sile, sest kui ta, jõudnud alla soisele pinnale, end jälle üles upitas, märkas, et ta oli kiviteravikkude vastas oma rõivad tagant poolt rebestanud. Kuid kuna ta ise seda näha ei saanud, siis olin mina ainuke, kes sellest löbu võis tunda.

Läksime koju, ja see oli viimast korda kojuminek tema seltsis, sest ta sõitis kolie pärast seda ära. Nöökasin teda terve päeva „prantsuse printsessiga“ omavahel ja jumalagajätul lausus ta:

„Tead, seda prantsuse printsessi polnudki, see tähendab oli küll, aga sina oled last toredamgi nii oma olemiselt — ei mitte nüüd küll, aga.... no hüvasti, ela hästi!“

See oli esimene kord, kus ta oma valet peagu lunnistas.

Ma ei leadnud last kaua midagi, aga eile sain talt lühikese teate — ta abiellub. Kas oma prantsuse printsessiga või kellegi teisega, seda ma ei tea, kuid ta abiellub.

E. Paurman.

Armastan tuult.

Armastan tuult, mis maruna mühiseb,
Mis läbi metsa minnes lärmab ja kohiseb,
Mis kisub maast puid juurtega välja,
Tormab hoolimatult edasi, kui teeks see talle nalja.

Armastan tuult, mis lained paneb keema,
Nii et taevas ja maa näib vaevalt vaid veena,
Mis paate loobib, võimsaid laevugi hukutab,
Mis kõrvus aga magusa muusikana suigutab.

Tahaks tormata, mässata, võidu joosta
Selle määratu tuulega, ennast päästa
Vaid rumalaist mõtteist, halvust ja häist,
Mis nagu külge on sündinud, loomulik vaist.

Tahan tuult, mis sasiks juukseid ja kohiseks kõrvus,
Mis meenutaks tundeid kui olnuks põrgus.
Ma armastan tuult, mis maruna mühab,
Mis igatsusist, tundeist, kõigest üle kohab.

L. P.

„Toomas Nipernaadi“.

Andres Särev on meile luntud juba varemini oma pikemale romaanide, näit. „Tõde ja õigus“ jne. dramaliseeringute kaudu. Iga-kord on ta suutnud teoseid ja tegelasi õigesti mõista ning neid õigesti käsitledes on ta loonud, alati niisama tugevaid ning elavaid lavatüüpe kui nende algkujud, romaanikangelasedki.

Sama on maksev ka A. Gaili'i „Toomas Nipernaadi“ dramati-seeringu puhul. Juba romaan ise on pikk, koosnedes kuuest ise-seisvast novellist, millede päätegelane aga alati on üks — Toomas Nipernaadi. Teose laialtulatuse tegevustiku tõltu võiks karta ka draama üksikute pillide liigset erinevust, laialivalguvust. Nende sidujaks on aga alati päätegelane Toomas Nipernaadi, ja Andres Särev ongi osanud tema kaju ümbrusest niivõrt kindlasti esile tõsta, et iga uue pildi esilekerkimisega kaob eelmine kogu oma tegelaskonnaga, intriigidega jne. Jääb vaid Toomas Nipernaadi. Iga pildi sündmustik jääb vaid taustaks, mis täiendab ta fantastilist seiklejakuju.

Lugedes „Toomas Nipernaadi“ romaanina või vaadeldes teda draamana, näeme igal pool fantaasia ja realiteedi kokkupõrget. Päätegelane Nipernaadi on, nagu juba mainitud, fantastiline seikleja-tüüp, täielik vagabund, kes muudab endast levineva fantastilise hõn-guga kogu ümbruse ning inimesed, kellega kokku puutub, fantasti-listeks, sageli naeruväärseiks, moodseks muinasjuluks. Kuid see luulelikkus, kogu sündmustiku nagu õhus rippuvus ongi see, mis teeb teose nii algupäraseks, huvitavaks.

Ka draamastuudiolased on õigesti edasi andnud seda teoses valitsevat kergust, muutnud sündmustiku samuti lendlevaks kui on see romaanis. Ainult paiguti, näit. pildis „Päev Terikeste külas“ ja „Toomas Nipernaadi“ muutus tegelaste järgeldamine palaganiks. Romaani lugedes aga niisugust muljet ei teki. Samuti tundus liigsena draama alul kõigi tegelaste lauluga üle lava marssimine, mis andis samuti algusele palaganliku maigu. P. S. oli vahe selle etteaste ja esimese pildi meeolustiku vahel liiga järsk ning mõjus segavalt Loki (Salme Reek) unistuste mõistmiseks.

Päätegelane Toomas Nipernaadi (Aug. Sunne) oli oma osa täiesti mõistnud ning oskas ka seetõttu seda õigesti tõlgitseda. Väli-muselt vastas ta romaanis Nipernaadile, pikk, kõhn hulkur, ning sise-miselt jäi ta ka alati ühesuguseks: rahulikuks, optimistlikuks Niper-naadiks, kes rääkis palju, valetas palju, kuid ise enda juttu uskudes pani ka teised seda uskuma, tekitas keerulisi situatsioone ja oskas õigel ajal sündmuspaigast kaduda.

Päale Nipernaadi olid veel õnnestunumaiks tüübeks: Loki (Salme Reek), vaese metsavahi Silver Kudisilma (Aleks. Mägi) tütar, kes mõjus kaastunnet äratava metsadelapsena oma unistustes ning oolustes.

Samuti vendadekolmik Peetrus (Alfred Rebane), Paulus (Aado Hõimre) ning Joonatan (Olev Eskola) mõjusid nii oma välise sarna-suse kui ka oma lapsikult rumala ja sageli naeruväärse käitumisega täiesti tervikuna ning sobivaina oma osades.

Teenijatüdruk Tralla (Magda Raik) oli ehtne oma osas, andes täiesti idioolliku kuju ning tekitades seega palju koomilisi situatsioone.

Omäl kohal oli ka Terikeste perenaine Kadri Parv (Lo Tui); samuli kaks küläeite (Salme Reek ja Linda Paberil), kes „laterdasid“ päris vananaiselikult. Velsker Madis Jarski (Aleks Mägi) tundus aga enam lihunikuna kui velskerina.

Hää kuju oli ka Taavel Joonä, kraavilõikaja ja laulik (Olev Eskola), päris meister ning „südantsulatav“ oma armastuslauludes.

Vaene kaluritüdruk Maret Vaa (Reet Armaa), metsik looduspärl, oskas aga tõesti olla metsik. Tema lause: „Ma ei salli seda poissi“, oli ehtne, väljendades kogu oma kirega, et ta seda poissi tõesti ei salli. Ta kapriisitamised tundusid loomulikena, kuigi see osa oli ehk kõigist naistegelaste osist raskeim.

Üldiselt oli draamastuudiolaste mäng viimistletud, dekoratsioonid hääd ning seetõttu võib etendust ja kogu dramatiseeringut lugeda õnnestunuks.

O. Pavlov.

„Messiina kingsepp“.

„Draamastudio“ teater esitas „Messiina kingsepaga“ narvalasile jällegi kord nauditava etenduse. Tragöödia ise on sügavasisuline, kuid kergesti adutav.

Näitlejad esinesid üldiselt hästi nagu alati, ainult algus tundus veidi liig teatraalsena. Eriti Rosa, Ly Lasner'i mängus tundus olevat liigseid liigutusi, mittemidagi-üllevaid žeste. Ometi lõi ta mõjuva kuju, milleks suuresti aitas kaasa ta täiekõlaline tugev hääl, mille suurepäraseid variante ta ohtrasti kasutas.

Ruut Tarmo kingsepp Andrea Muzzi'na väga hääl. Kehastas õilsahingelist tõeotsijat, kes õiguse jäiuleseadmiseks ei kohku tagasi tapmast kümneid inimesi, kelle süü kohta tal on tõendus. Kuid teada saanud, et üks neist on surmatud süütult, kohkub ta, tajub end mõrtsukana ja hääbub sõnadega: „Pea end üle ise kohut mõistma.“ Tema hingelises laostumises oli hästitabatud kibedust, tõsist valu. Ta kirglikes monoloogides, kus ta taunis valitsuse ühekülgsust või ülistas tõde ning õigust, oli tuld ja jõudu. Sümpaatiat suurendas veel ta väärikas välimus.

Printsis (Vold. Alev) kohtas vaatleja noormehe, kel on ülirohkesti energiat ja jõudu, kuid kes on ometi sihilu ja saamatu, edev ja pisut kergatslik. Miinuseks näitlejale ta liikuvusele vaatamata oli monotoonsus: ikka samad liigutused, modulatsioonita hääl; kuid oma kärsituse ja püsimatusega moodustas ta terava kontrasti tõsise ja tasakaaluka kingsepaga — seega täiesti võstefav tüüp.

Ed. Türk (minister) esines täielise diplomaadina.

Ralf Opsola'le don Francesco dei Sabbiosi'na pole midagi ette heita, Oli oma kiivasuses loomulik.

Enn Toona hingestas Giuseppe Palvese'i larviliku sügavusega, esinedes hästi ennastohverdava mehe osas.

Rud. Kalk maksuinspektorina omas teatavat kindlust ja mõju.

Teised, Salme Liiv Ceciliana, Suurorg kaupmehena, Sarv kroonikuna, A. Puss naiskodanikuna ja Sots kogukonna kirjutajana ja kirja-toimetajana olid samuti oma kohtadel.

Dekoratsioonid lihtsad, kuid kohased; kostüümid sobivad. Näitlejaskond tõestas veel kord, et on tunnustatud seisukoha vääriline.

E. Viideman.

Õpilasargoost.

Õpilased ei tarvita oma igapäevaseis askeldusis mitte Aaviku ja Veski keelt, vaid nad omavad ise huvitavat keelt, mille rohkearvulised tarvitajad on õpilased ise.

Õpilasargoo on tuttav väheseile täiskasvanuile. Õpilasargoo sõnad on tekkinud väga mitmesuguseil põhjusil. Vahel on mõningad huvitavad ja naljakad juhtumid andnud põhjust uute sõnade loomiseks. Suurimateks „lejutajateks“ on harilikult need „suured“ „peost suhu“ õppijad. Seda tõendab juba suurem osa sõnustki, näit. : „veab nahka“, „spikerdab“, „treib“ j. n. e.

Olgu siin toodud lüüpileisemaid näiteid õpilaskeelest.

„No küll keerati üles!“ öeldakse harilikult, kui on palju õppida. Tihti juhtub, et õpilased tulevad kooli „tumedatena kui tōkatipudelik“, s. o. et neil on tunnid ette valmistamata. Harilikult võtab õpetaja niisugused „õnge“ — küsileb. Kaastundlik sosin läbib õpilasperet: „Kukkus kõrile!“ — kukkus sisse. Õpilase „olemine“ on siis „kehv“, ta on „ähmi täis“ ja tahaks „vehkat teha;“ — õpilasel on halb, ta on segaduses ning tahaks ära minna. Kuid mõni „naljatilk veab siiski nahka“ ja „patsahkami spikritega“ ning „nõksudega“ püüab „läbi suruda;“ s. t. — mõni lõbus õpilane laiskleb siiski ja püüab hulga vigurite ja mahakirjutamis-materjaliga läbi saada.

Neljapäeviti on „ufa“, iganädalaline teadele andmine.

Tihti ei „kõssatagi“, kui ema äratav ja nii mõnigi peab „vehkima“, et õigeaks ajaks kooli jõuda; teisiti: ei hoolita äratamisest ja kooliteel tuleb joosta. „Kärtsu“ ilmaga „viilitakse“, „tehakse poppi“ ning minnakse palli „lööma“. Saab aga isa „haisu ninna“, on oodata kodus „peapesu“, „sugemist“ või „kõetakse“ süüdlasel „kere kuumaks“. Harilikus keeles tähendaks see umbes: hää ilmaga puudutakse koolist ja mängitakse kuski palli, kodus saab õpilane noomituse või isegi peksta, kui vanemad asjast teada saavad. Säärasel korral on õpilane „omadega vahel“, hädas, ja asi on äärmiselt „kehvalt välja kukkunud“, halvasti läinud, kuid mõnigi „araab“, „sell“, „liitsub varvast“, jookseb ära.

Suurel vahetunnil, kui kere on päris „hele“, kõht tühi, süüakse, kuid leidub ka „mürtsutajaid“ ja „tollivõtjaid“, lärmajaid ja õpilasi, kel endal leiba pole, vaid kes seda laenavad juhul, kui õpetaja klassi

ilmub. Sellest hädast saadakse ka teisiti üle, nimelt kui juhtub mõni õpetaja silmapiirile, kõlab klassis vägev „ahtung!“ hoiatushüüd, ja trügides ning hüüdega „laske lapsega läbi!“ „auravad“, kaovad, õpilased. Kõnetab õpetaja mõnd arga klassijäajat, satub see „pamidesse“, hakkab karitma, „mängib kameeleoni“, punastub ja kahvatub vaheldumisi ja ei viska sugugi „õpilase vürhvi välja“, ei sarnle õpilasega.

Nii mõnigi asi ei lähe „konti mööda“ (meelt mööda), ja tihti tuleb ka „villast visata“ (valetada), kuid ega sellepärast „midagi katki pole“ — meie, õpilased, katsume end „susi põrnaga“ (suure nõksuga) veel hoida.

IV keskk. kl.

Sageli esinevaid väiksemaid või suuremaid vääratusi keeles.

Alljärgnevais näiteis selgitame mõningaid vigu, mis ka õpilasperes olnud komistuskivideks.

Kõigepealt ei lehta vahet sõnade tähenduses ega osata sõnu õigesti käsitleda. Esitame tähtsamaid erineva tähendusega sõnu, milledega tuleb olla ettevaatlik.

Kõnelgem õigesti eesti keelt! (mitte kõnelgem õieti...)

Õieti oleme me kõik õed ja vennad ning peame üksteist armastama. (mitte: õigesti oleme...)

See õpiaasta on meile õpilasile eriti raske. (mitte: see õppeaasta on...)

Läinud õppeaastal vallandati suur hulk õpetajaid. (mitte: läinud õpiaastal...)

Noorus on üürrike, sellepärast ärge viitke aega! (mitte: ärge veetke aega!)

Aja veetmiseks loeme kasulikke raamatuid. (mitte: aja viitmiseks loeme...)

Tuli aeg, millaltäidusid mu nooruse unelmad. (mitte: tuli aeg, mil täifusid...)

Argi päevane, ühetooniline elu, milles pole vaheldusi, muudab inimese tuimaks. (mitte: äripäevane elu...)

Kuulasime lauluviisi, mis kostis kaljude tagant. (mitte: kuulasime lauluviit, mis kostus...)

Õppige korralikult kirjutama number viit. (mitte: õppige korralikult kirjutama number viisil)

Kunagi ei oldud rahul ta ülespidamisega. (mitte: kunagi ei oldud rahul ta ülevalpidamisega.)

Onu lubas poisikest täiesti oma kulul ülalpidada ja koolitada. (mitte: onu lubas poisikest omal kulul üles pidada.)

Tolles romaanis käsitletaksmilmesuguseid probleeme. (mitte: tolles romaanis käsitalakse...) Magun ehk moon on mürgine taim. (mitte: magun või moon...)

Mehed, meie kas võidame, või oleme sunnitud alistuma. (mitte: mehed, meie kas võidame, ehk o'leme..)

Lõppeks omeli sadas lublisti vihma. (mitte: lõpuks omeli...)

Lõpuks kanli ette näidend „Kapsapää“. (mitte: lõppeks kanli ette...)

Viimaks saabus kevad. (mitte: viimati saabus kevad.)

Kui ma viimati aias käisin, nägin ilusat roosi. (mitte: kui ma viimaks...)

Tihli püütakse tuntud kino-lähli järgi aimata. (mitte: ühte püütakse järele aimata.)

Uju mulle järele. (mitte: uju mulle järgi.)

Too tütarlaps on läiesti sarnane oma emaga.

Niisugust tüli poleks keegi suutnud ette aimata. (mitte: sarnast tüli...)

Vanake läks palvelasse uut lugijat kuulama. (mitte: uut lugejat kuulama).

Laps oli väga kiire lugeja (mitte: laps oli väga kiire lugija).

Igal aastal mälestame langenud kangelasi. (mitte: igal aastal mäletame langenud kangelasi.)

Ma mäletan selgesti lapsepõlve. (mitte: ma mälestan selgesti lapsepõlve.)

Kahekesi, teineteise kätest kinni hoides jooksid lapsed niidule. (mitte: kahekesi, üksteise kätest...)

Tasa liuglesid lehed mustale mullale, kust nad üksteist taga ajades jällegi üles kerkisid. (mitte: kust nad teineteist taga ajades...)

Tänapäeva neiud soovivad olla peenikesed ja peened.

Teil on liiga vähe jõudu. (Mitte: teil on liiga pisut jõudu.)

Palun tooge mulle pisut vett! (mitte: palun tooge vähe vett!)

Võib-olla sõidan homme maale, (mitte: võib olla sõidan...)

See roos võib olla aknal, (mitte: see roos võib-olla aknal).

Vaip oli väga maitsekas, kuna ta värvid olid kokkukõlas, (mitte: koos-kõlas...)

Esiti pean kirja läbi lugema, muidu ei oska ma vastust kirjutada, (mitte: esiteks pean kirja...)

Esileks kanli ette deklamatsioon, teiseks laule jne.

Ostsin endale raamatu, (mitte: ostsin omale raamatu).

Hoian väga oma raamatuid, (mitte: hoian väga enda raamatuid).

Meie klassis on 20 poeqlast (mitte: meie klassis on 20 poisslast).

Mehed valvasid järgemööda (mitte järgimööda).

Maailmas on palju suurt ja ilusat (mitte ilmas on...)

Vahel külastan oma vana tädi (mitte: vahest külastan...)

Lähemetsa, vahest on seal marju (mitte: vahel on seal marju).

Vast nägin teda (mitte: vahest nägin teda).

E. Lagastik.

„Arm lumes“.

Esietendus Narva teatris 13. aprillil s. a. Kompositsioonilisest küljest segane ja katkeline, puudulik ülesehitus isegi operetile. Domineeriva mulje jätavad üksikud nõrga sidemega ühendatud pildid. Eriti halb on kolmas ja viimane vaatus, milles toimub lõpplahendus. Sündmused kuhjuvad ja jälavad oltsitud ning naeruväärse kogumikuna ebameeldiva elamuse isegi lihtsameelsele teatriküllastajale. Seejuures ilmneb jällegi kord, et väikelava on asunud näidendi läbi viimisele, mis on määratud etendamiseks ainult laheda ja võimalusterikka lava piirides. Või on tõesti pöud sobivatest tükkidest? Narva teater igatahes peaks hoiduma suurejoonelistest operettidest. Kui aga „õnnetus“ juba sündinud, tarvitagu näitlejuht kindlamat käit karpimisel. Käesolevast teosest oleks näit. väga hästi võinud ära jääda i n e t u „kelgustseen“ kolmandas vaatuses — mis jättis väga halva lõppmulje ja varjutas võrdlemisi korraliku teise vaatuse, milline oli ülesehituselt ja näitlejate mängult parim. (Lõpp halb — kõik halb!)

Kuna operetis omab pätätühtsust muusikaline tantsuline külg, tuleks märkida muusika futuristlikku ilmetust ja tantsude õnnestumist. Kuigi nii mustlased kui talupojad olid liiga „teaterlikud“. Aga operetis ei loodetagi näha mingisuguseid elulisi tüüpe. Ei saa jätta tähendamata, et muusikaline tantsuline külg oleks võinud palju võita sündmustiku arvel, kahjuks aga sündis siin hoopis „ebaoperetlikult“ — vastupidi. Kahjuks!

Üksikutest kujudest väärib esiletõstmist A. Alaküla (Eulalia). Torkas silma osale vastavate kostüümidega. Sobivali shablooniline oli paar: Galinsky-Jürgenson. „Operetiarmastus“!

Koomilise külje eest h o o l i t s e s Malmsten (v. Neuhoff). Jõudumööda aitasid kaasa: Valgma (Frants) ja Ullm (Peppi).

Pühade tõltu publikut saal täis. Igatahes kaunis „ebateenitult“. — Mis sünnib järgmisel etendusel?

K. Karu.

Kodutütarde gümnaasiumi rühma tegevusest.

Rühm kutsuti ellu 16. märtsil. 1936. a. Enne seda kuulusid gümnaasiumi kodutütred suuremas enamuses linna 2. algkooli rühma. Rühmavanemaks oli prl. E. Matten ja abideks prl-d L. Nõmtak ja E. Ottisaar. Rühm töötas kahes salgas.

Rühm võltis osa kevadel korraldatavast emadepäevast „Võitlejas“ ja ka aastapäeva pidustusist ja rongkäigust. Suvel Tallinnas korraldatud suvipäevast ja ringkonna Meriküla laagrist võltis osa ainult osa kodutütreid, kuna kõigil see polnud võimalik.

Käesoleva õppeaasta algul laiendas rühm oma tegevust, praegu on rühmas juba üle kolmekümne kodutütre. Kahe salga asemel töötab

nüüd kolm. Lahkunud pr. E. Oltisaare asemel määrati rühmavanema abiks pr. V. Pikkoja.

Igal nädalal on kord töökoondused. Aasta jooksul on ka peetud kaks pidulikku koondust. Üks neist oli pühendet karskusele ja teine peeti rühma aastapäeva puhul. Talvel, enne jõule oli rühmal omavaheline „plini-õhtu“, millest peale rühmavanema ka ringkonna-vanem osa võttis. Jõulul käis osa kodutütred kaitseväge kalmistul kuuski viimas. Rühma aastapäeval oli pidulik töotuseandmine ja hiljem teeõhtu, kust ka noored kotkad osa võisid. Ka sellel aastal korraldatavast emadepäevast võttis rühm osa.

Talvel töötasid rühma kodutütred kodutütarde laulukooris hr. Hammeri juhatusel ja ka rahvatantsude rühmas pr. Küti juhatusel. Viimasest võttis osa ka noori kotkaid.

Rühm näitab oma tegevuses üles tõusu, mis järjesti suureneb.

S. Roos.

Vabadassõjas langenud õpilaste mälestustahvel ühiskümnaasiumi aualas.

Väljaandja: Narva linna Ühiskümnaasiumi Õpilasing.

Toimetuse; õpof. E. Matten, õpilased: L. Paurman, L. Viideman, O. Pavlov, E. Preem, H. Herman.

**Kui näete halvasti,
siis kandke prille**

mida ostate

Firma A. Sinkalt,

**saate selge ja täpse
nägemise. ≡≡≡≡**

Kirjutusmaterjaliäri

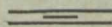
R. Roosipuu

NARVAS.

Rikkalik valik

**kuld-, hõbe- ja
kristallasjadest**

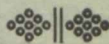

A. Apananski

**Narvas,
Hermanni II, telef. 2-26.**

**Saadaval
soodsate hindadega
kõiki**

moe- ja pudukaupu.

Kodukäsitöö

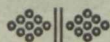
№ 178 (8. VII 36)
GIRAMALUKOSU

Soovitab

suures valikus oma kaupu moe- ja puduäri

R. Kabel.

Rikkalik
kuld- ja
hõbeasjade
valik.

Johann Tibbing.

Soovitab õpilasile odavate
hindadega

koolitarbeid.

J. Läte
Kirjutusmaterjali äri, Narvas.

Optiliste riistade äri

A. AMOS.